

Aile Uyum Ölçeği-Hasta Formu

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Aile Uyum Ölçeği-Hasta Formu*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16443>

Özet

Obsesif Kompulsif Bozukluk (OKB) tanısı almış hastaların aile üyelerinin uyum davranışları ölçmek amacıyla geliştirilen Aile Uyum Ölçeği-Hasta Formu (AUÖ-HF), Türkçeye uyarlanmış bir ölçektir. Bu ölçek, OKB semptomlarının sürdürülmesinde aile bireylerinin rolünü ve hastanın semptomlarına karşı gösterdikleri adaptasyon düzeyini değerlendirmeyi hedefler. Ölçeğin Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması, OKB hastaları üzerindeki klinik uygulamalara zemin hazırlamak üzere yapılmıştır. Bu uyarlama çalışması, ölçeğin dört faktörlü yapısının Türk kültürü ve klinik örnekleminde de geçerli olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

Aile Uyum Ölçeği, Obsesif Kompulsif Bozukluk, OKB, Aile Uyum, Geçerlilik, Güvenilirlik, Doğrulayıcı Faktör Analizi, Uyarlama.

Yazarlar

Emine Özge Çöldür

Amaç

Aile Uyum Ölçeği-Hasta Formu'nun temel amacı, Obsesif Kompulsif Bozukluk (OKB) hastalarının, aile üyelerinin kendi semptomlarına ne ölçüde uyum sağladığını ve bu semptomları kolaylaştırdığını hastanın bakışıyla değerlendirmektir. Bu uyum davranışları, hem hastanın yaşadığı sıkıntıyı hafifletme çabası olarak görülebilir hem de uzun vadede OKB belirtilerinin kronikleşmesine katkıda bulunabilir.

Ölçek, klinik çalışmalarda ve tedavi planlamalarında aile müdahalesinin gerekliliğini belirlemek, aile içi işlevselliği anlamak ve aile üyelerine yönelik psikoeğitim ve destek stratejileri geliştirmek için kritik bir araç olarak hizmet vermektedir.

Yapı

AUÖ-HF, OKB hastalarının aile üyeleri tarafından sergilenen uyum davranışları ölçen 19 maddelik çok boyutlu bir yapıdır. Ölçek, dört temel alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar, aile üyelerinin hastanın obsesyon ve kompulsiyonlarına karşı gösterdiği farklı tepki biçimlerini temsil etmektedir.

Bu dört alt boyut, OKB semptomlarının doğası gereği ortaya çıkan karmaşık aile dinamiklerini kapsamaktadır. Yapılan faktör analizi çalışmaları, bu dört faktörün hastanın algıladığı uyum düzeyini istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde açıkladığını göstermiştir.

Geçerlik

Ölçeğin geçerliliği, uyarlama çalışmasında Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak sınımlanmıştır. DFA sonuçları, ölçeğin teorik olarak varsayılan dört faktörlü yapısının Türk örneğinde iyi bir uyum gösterdiğini ortaya koymuştur.

Model uyum indeksleri incelendiğinde, Ki Kare (χ^2) Uyum testi sonucunun ($\chi^2 = 241.12$, $p < .000$) istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir. Ancak model uyumunun daha kapsamlı değerlendirilmesi amacıyla bakılan χ^2 /serbestlik derecesi (sd) oranı ($241.12 / 146 = 1.65$) 3'ten küçük olup, modelin kabul edilebilir düzeyde iyi bir uyuma sahip olduğunu desteklemektedir. Kök Ortalama Kare Hata Yaklaşımı (RMSEA) değeri 0.079 ve Karşılaştırmalı Uyum İndeksi (KÜ/CFI) değeri 0.92 olarak hesaplanmıştır. Bu değerler, psikometrik standartlara göre modelin kabul edilebilir düzeyde uyum sağladığını göstermektedir.

Güvenirlik

AUÖ-HF'nin güvenilirlik analizinde, ölçeğin iç tutarlılığı Cronbach Alfa katsayısıyla değerlendirilmiştir. 19 madde üzerinden yapılan toplam güvenilirlik testi sonucunda, ölçeğin genel iç tutarlılık katsayısı (Alpha) 0.89 olarak belirlenmiştir. Bu değer, ölçeğin yüksek düzeyde güvenilir olduğunu işaret etmektedir.

Alt ölçekler için hesaplanan iç tutarlılık katsayıları sırasıyla 0.74, 0.69, 0.73 ve 0.74 olarak bulunmuştur. Bu katsayılar, alt boyutların da kabul edilebilir ve yeterli düzeyde güvenilir olduğunu göstermektedir. Ayrıca, her bir maddenin madde-toplam korelasyon katsayıları 0.22 ile 0.66 aralığında değişmekte olup, tüm bu korelasyonların istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olması, maddelerin ölçeğin bütününe katkı sağladığını kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal geçerliliğini test etmek amacıyla uygulanan Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA), AUÖ-HF'nin dört faktörlü yapısını desteklemiştir. DFA sonucunda elde edilen uyum indeksleri (χ^2 /sd=1.65, RMSEA=0.079, CFI=0.92) modelin veri setine iyi uyum sağladığını göstermiştir.

Modelle ilişkin standartlaştırılmış regresyon katsayıları (Beta katsayıları) istatistiksel olarak anlamlı bulunmuş ve 0.39 ile 0.89 aralığında değişmiştir. Ancak, 15. madde istisnai bir durum sergilemiştir; bu maddenin Beta katsayısı (0.21) kabul edilebilir sınırın (0.30) altında kalmıştır. Aynı zamanda, bu maddenin kalıntı değeri (0.954) de kabul edilebilir sınırların dışında yer almaktadır. Bu durum, 15. maddenin yapısal uyuma diğer maddelere göre daha az katkı sağladığını göstermekle birlikte, genel model uyumunun yüksek olması nedeniyle ölçek yapısını korunmuştur.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Öz Bildirim Ölçeği

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Obsesif Kompulsif Bozukluk (OKB) tanısı almış hastalar.

Yaş Grubu: Belirtilmemiş (Yetişkin popülasyon varsayılmaktadır).

Popülasyon Detayları: OKB tanısı almış klinik örneklem.

Test Metodolojisi: 19 maddeden ve 4 alt boyuttan oluşan, 5'li Likert Ölçeği kullanılarak değerlendirilir.

Anahtar Kelimeler

Aile Dinamikleri, Psikometrik Özellikler, İç Tutarlılık, Regresyon Analizleri, Likert Ölçeği, OKB Tedavisi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlama: Sağlanmamıştır.

Kuruluş E-posta Adresleri: ozgee_009@hotmail.com

Yayın Adresi: Celal Bayar Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Manisa (Tez çalışması sırasında)

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışması 2018 yılında tamamlanmıştır. Ölçeğin kullanımı için gerekli izinler ve olası ücretler konusunda sorumlu yazar Emine Özge Çöldür ile iletişime geçilmesi önerilmektedir.

Kaynaklar

Çöldür, E.Ö. (2018). *Obsesif Kompulsif Bozuklukta Aile Uyum Ölçeği-Hasta Formunun Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması* (Yayımlanmış Uzmanlık Tezi). Celal Bayar Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Manisa.

Orijinal PDF dosyası buradan indirilebilir: [obsesif-kompulsif-bozuklukta-aile-uyum-olcegi-hasta-](#)

[formu-toad.pdf](#)

Aile Uyum Ölçeği-Hasta Formu Maddeleri

Ölçek 19 madde ve 4 alt boyuttan oluşmaktadır. Derecelendirme 5'li Likert tipinde (1= hiç - 5= her gün) yapılmaktadır.

OKB Semptomlarına Doğrudan Katılım Ve Kolaylaştırma (5 m): Yakınım obsesif-kompulsif bozukluk ile ilgili endişelerimin gereğesi olmadıkça konusunda beni rahatlatır.

OKB Tetikleyicilerinden Kaçınma (6 M): Yakınım kompulsif davranışlarımı yaparken bekledi.

Hastanın Sorumluluklarının Üstlenilmesi (5 m): Yakınım obsesif kompulsif belirtilerim nedeniyle karar veremediğimde basit kararlar vermemde yardım etti.

Kişisel Sorumlulukların Değiştirilmesi (3 m): Yakınım obsesif-kompulsif belirtilerim nedeniyle boş zaman aktivitelerini azaltır.